

Lausunto Sarvikankaan tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmasta

Maakuntahallitus 22.05.2023 § 72
113/15.01.02/2023

Valmistelija

Ympäristöpäällikkö Sanna Poutamo, p. 040 724 9618 sp. etunimi.sukunimi@esavo.fi

Päätösehdotus

Esittelijä: Maakuntajohtaja Pentti Mäkinen

Maakuntahallitus päättää antaa seuraavansisältöisen lausunnon Sarvikankaan tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmasta:

Sarvikankaan tuulivoimahankealue sijaitsee maakuntakaavassa olevan tuulivoimatuotantoon soveltuvan Niinimäen tuulipuistoalueen välittömässä läheisyydessä sen lounaispuolella. Niinimäen alueelle on kaavoitettu 22 voimalaa, maksimissaan näille kahdelle alueelle tulisi yhteensä 54 voimalaa. Niinimäen tuulivoimala-alueen rakentaminen on aloitettu. Sarvikankaan alueella on menossa ympäristövaikutusten arviointi (YVA) menettely ja osayleiskaavoitus.

YVA-ohjelmassa kerrotaan mitä selvityksiä hankkeessa tullaan tekemään ja miten hankkeen vaikutuksia arvioidaan, lisäksi esitetään osallistamis- ja kuulemistavat, hankkeen tarvitsemat muut luvat sekä hankkeen aikataulu.

Etelä-Savon maakuntaliiton mielestä YVA-ohjelmassa esitetyt vaikutusten arviointitavat sekä niiden pohjaksi laadittavat selvitykset ovat kattavia ja riittäviä. Tosin yhteisvaikutuksia Niinimäen tuulivoimala-alueen kanssa tulisi selvittää tarkemmin sekä ottaa huomioon Niinimäen tuulivoimapuistosta tehdyt vaikutusarviointit (puuttuu lähdeluettelosta).

Hankealueella on Etelä-Savon maakuntakaavassa kaksi ohjeellista voimajohtovarausta välille Niinimäki-Kauppila (z 11.384, z 11.385). Näistä valikoitui YVA -prosessissa itäisempi vaihtoehto (z 11.385), tältä osin maakuntakaava tullaan päivittämään. Alueella sijaitsee lisäksi valtakunnallisesti arvokas Pahkalampien kumpumoreenialue (ge2 11.504), joka tulee ottaa huomioon alueen jatkosuunnittelussa.

Etelä-Savon maakuntakaavassa on tuulivoiman rakentamista koskien koko maakuntaa koskeva kehittämismääräys:

”Tuulivoimaa suunniteltaessa tuulivoimaloita ei tule sijoittaa maakuntakaavassa osoitetuille luonnonympäristön, kulttuuriperinnön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeille alueille.

Tuulivoimaa suunniteltaessa on huomioitava Vuoksen vesistöalueen erityispiirteet (VAT-Vuoksi) ja erityisesti selvitettävä luonnonympäristöön, kulttuuriperintöön, maisemaan, puolustusvoimien toimintoihin, tietoliikenteeseen, liikenneturvallisuuteen, asumiseen ja vapaa-ajanasutukseen sekä matkailuelinkeinoon kohdistuvat vaikutukset ja pyrittävä ehkäisemään näihin kohdistuvien haitallisten vaikutusten syntymistä. Tuulivoimaa suunniteltaessa on lisäksi varmistettava siitä, että tekninen huolto ja sähkönsiirto on mahdollista järjestää luonto- ja maisema-arvot sekä kulttuuriympäristön arvot (ml. Vedenalainen kulttuuriperintö) huomioiden”.

Maininta koko maakuntaa koskevasta yleismääräyksestä puuttuu YVA-ohjelman maakuntakaavaa käsittelevästä luvusta 7 ja se tulisi sinne lisätä.

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa. Viranomaisten on pyrittävä edistämään maakuntakaavan toteuttamista ja katsottava ettei toimenpiteillä

vaikeuteta kaavan toteuttamista (MRL 32 §). Jos lainvoimaisessa maakuntakaavassa on osoitettu tuulivoima-alueet, ei vaikutuksiltaan seudullisesti tai maakunnallisesti merkittävää tuulivoima-aluetta voida osoittaa kuntakaavassa muille alueille.

Etelä-Savon 1. vaihemaakuntakaavassa on seudullisesti merkittävän tuulivoimaloiden alueen kooksi määritelty seitsemän tuulivoimalaa. Tätä pienemmät voimala-alueet eivät edellytä maakuntakaavamerkintää.

Sarvikankaan tuulivoimahankkeen YVA-ohjelman lukuihin ”YVA menettelyn ja kaavoituksen aikataulu” (2.5) sekä ”Hankkeen suunnittelutilanne ja aikataulu” (3.2) tulisi lisätä Etelä-Savon 3. vaihemaakuntakaavan laadinnan aikataulu. Alueen yleiskaavaa ei voi hyväksyä ennen maakuntakaavan hyväksymistä eli alue on ensin lisättävä maakuntakaavaan. Etelä-Savon 3. vaihemaakuntakaavan luonnos tulee nähtävälle vuodenvaihteessa 2023 ja kaavaehdotus syksyllä 2024. Kaava pyritään saamaan hyväksytyksi joko syksyllä 2024 tai keväällä 2025, jolloin Sarvikankaan tuulivoimala-alueen rakentaminen ei merkittävästi viivästyisi maakuntakaavan vuoksi. Prosessien yhtäaikaaisuuden etuna on, että voidaan hyödyntää samoja selvityksiä. Osallisten kannalta on kuitenkin syytä selkeyttää sitä, miten eri prosessit liittyvät toisiinsa ja mitkä ovat osallisten mahdollisuudet ottaa kantaa hankkeisiin ja missä vaiheissa. Tässä tapauksessa hankealueesta voidaan tehdä muistutus niin maakuntakaavavaruksen kuin yleiskaavavaruksenkin osalta.

Myös taulukkoon 5.1 tuulivoimahankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat tulee lisätä voimassa oleva maakuntakaava.

Etelä-Savon maakuntaliitolla ei ole muuta huomautettavaa Sarvikankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelman.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Selostus

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) pyytää ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) mukaisena yhteysviranomaisena lausuntoa Pieksämäen Sarvikankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta (YVA ohjelma). YVA-ohjelmassa kerrotaan hankkeesta, sen suunnitteluprosessista sekä siitä minkälaisia vaikutusarviointeja siitä tullaan tekemään ja miten niistä kuullaan. YVA-ohjelman perusteella tehdään varsinainen ympäristövaikutusten arviointi (selostus). YVA-selostus on oltava kaavan laatijan käytössä. Pieksämäellä hankkeen YVA-prosessi ja yleiskaavan laadintaprosessi sovitetaan yhteen mm. yhteisten luonto- ja ympäristöselvitysten sekä vaikutusarviointien osalta. Osayleiskaavan laadinnassa hyödynnetään YVA-menettelyn yhteydessä laadittavia luonto- ja ympäristöselvityksiä. YVA-selostuksen ja kaavaluonnoksen esittelytilaisuudet järjestetään myös yhtä aikaa.

Sarvikankaan Tuuli Oy vastaa hankkeesta. Hankkeessa on kyse enintään 32 tuulivoimalan rakentamisesta. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja yksikköteho 8-10 megawattia (MW). Hankealueen koko on noin 2863 hehtaaria. Hankealue sijaitsee Pieksämäen kaupungin länsirajan tuntumassa noin 10 kilometrin etäisyydellä Pieksämäen keskustaajamasta.

Hanke koostuu tuulivoimaloista perustuksineen, niitä yhdistävistä maakaapeleista, sähköasemasta, sähköverkkoon liittymistä varten tarvittavasta 110 kV:n ilmajohdosta sekä tuulivoimaloita yhdistävistä huoltoteistä.

Arviointimenettelyssä tarkastellaan kahta hankevaihtoehtoa sekä ns. nolla-vaihtoehtoa:

- **VE 1** sisältää 32 tuulivoimalaa
- **VE 2** sisältää vähemmän kuin 32 voimalaa (määritetään YVA-ohjelman palautteen perusteella)
- **VE 0** eli hanketta ei toteuteta.

Sähkön liityntäpisteenä tarkastellaan liittymistä hankealueen kaakkoisosassa rakenteilla olevaan 110 kV:n voimajohtolinjaan, jonka liityntäpiste on Kauppilan sähköasema Kangasniemellä noin 24 km päässä.

Sähkönsiirto on tarkoitus toteuttaa samaan maastokäytävään Niinimäen tuulivoimahankkeen sähkönsiirron kanssa. Niinimäen tuulivoimahanke sijoittuu hankealueen koillispuolelle.

Suunnitellun tuulivoimahankkeen keskeisimpiä selvitettäviä ympäristövaikutuksia ovat:

- vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen sekä elinkeinoihin
- melu- ja välkevaikutukset
- vaikutukset rakennuspaikkojen luonnonympäristöön
- vaikutukset pesimä- ja muuttolinnustoon, riistalajeihin, liito-oravaan, lepakoihin ja viitasammakkoon
- vaikutukset lähialueiden Natura-alueisiin ja muihin luonnonsuojelualueisiin
- vaikutukset vesistöihin ja pohjavesiin
- vaikutukset maisemaan, merkittäviin maisema-alueisiin, muinaisjäännöksiin sekä rakennettuun kulttuuriympäristöön
- vaikutukset maankäyttöön ja liikenteeseen
- vaikutukset maa- ja kallioperään
- vaikutukset virkistyskäyttöön ja metsästyksen
- vaikutukset ilmastoon
- vaikutukset viestintäyhteyksiin, puolustusvoimien toimintaan ja radioyhteyksiin
- yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Aineisto löytyy osoitteessa: www.ymparisto.fi/SarvikankaantuulivoimaYVA.